

ย่อเอกสาร

Abstracts

การแพร่เชื้อเอดส์จากมารดาสู่ทารกในระยะต่างๆของการตั้งครรภ์และการคลอด
Simonon A. An assessment of the timing of mother to child transmission of human immunodeficiency virus type 1 by means of polymerase chain reaction. J Acquired Immune Defic Syndr 1994;7:952-957.

แม้จะเป็นที่ทราบกันมานานแล้วว่า หญิงมีครรภ์สามารถแพร่เชื้อเอดส์ไปสู่ทารกได้ทั้งในระยะก่อนคลอด ขณะคลอด และระยะหลังคลอด (จากน้ำนม) แต่ก็ยังไม่เคยมีรายงานออกมาว่า ความเสี่ยงของการแพร่ในแต่ละระยะนั้น เป็นอย่างไร ข้อมูลความเสี่ยงนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพิจารณาหามาตรการป้องกันโรคในแต่ละระยะของการตั้งครรภ์และการคลอด

การศึกษาเริ่มขึ้นในปี 1988 ที่ประเทศ Rwanda ในเด็ก 218 คนที่คลอดจากมารดาที่ติดเชื้อเอดส์ เปรียบเทียบกับเด็กจำนวนเท่ากันจากมารดาที่ไม่ติดเชื้อ ทำการศึกษาโดยตรวจหาการติดเชื้อเอดส์จากเลือดที่สายสะดือของทารกแรกคลอด และตรวจจากเลือดของมารดาและของทารกทุกๆ 3 เดือนด้วยวิธี ELISA ในรายที่มีผลเลือดเป็นบวกก็จะตรวจยืนยันโดยวิธี Western blot เปรียบเทียบผลกับข้อมูลการตรวจหาเชื้อไวรัสโดยวิธี polymerase chain reaction (PCR)

จากผลการตรวจเลือด แบ่งเด็กออกได้เป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วยเด็กที่ติดเชื้อจากแม่จำนวน 47 คน กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วยเด็กที่ไม่ติดเชื้อจากแม่จำนวน 139 คน กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มของเด็กจำนวน 32 คนที่ขาดการติดตามผล จึงไม่สามารถตรวจสอบการติดเชื้อในเด็กกลุ่มนี้ได้ ส่วนกลุ่มที่ 4 ประกอบด้วยเด็กที่ไม่ติดเชื้อจำนวน 103 คนซึ่งสุ่มมาจากเด็ก 218 คนในมารดาที่ไม่ติดเชื้อเอดส์

เมื่อเทียบผลการตรวจกับวิธี PCR พบว่า ทุกรายในกลุ่ม 1 มีผลเป็นบวก 11 รายในกลุ่ม 2 มีผลเป็นบวก

ซึ่งเข้าใจว่า 6 รายในกลุ่มนี้ สายสะดือเป็นเชื้อจากมารดาในขณะคลอด และอีก 5 ราย เป็นจากผลการตรวจผิดพลาด ส่วนในกลุ่มที่ 4 มีผล PCR เป็นบวก 1 รายโดยไม่มีอาการใดๆตลอดช่วงเวลา 2 ปีที่ศึกษา และผลเลือดในแม่ก็เป็นลบ จากผลที่ได้ คำนวณได้ว่า PCR มีความจำเพาะร้อยละ 98 ในการตรวจหาการติดเชื้อเอดส์จากมารดาสู่ทารก

ผลการใช้ PCR ศึกษาอัตราการติดเชื้อของทารกในระยะต่างๆ พบว่า เด็กในกลุ่มที่ 1 ตรวจพบการติดเชื้อในตอนคลอด ร้อยละ 30.5% ซึ่งแสดงว่าติดเชื้อมาตั้งแต่ออยู่ในครรภ์ เมื่อคำนวณเทียบกับเด็กที่คลอดทั้งหมด 186 คน (จากกลุ่ม 1 และ 2) ได้อัตราการติดเชื้อในครรภ์มารดาเท่ากับ 7.7% อัตราที่ได้นี้ น่าจะสูงเกินความจริงไปบ้าง เพราะอาจมีเลือดแม่ไปปนเป็นบริเวณสายสะดือเด็ก

ส่วนเด็กกลุ่ม 1 ที่เหลืออีก 69.5% มีการติดเชื้อในขณะคลอดและหลังคลอดโดยผ่านทางน้ำนม คำนวณเป็นอัตราการติดเชื้อขณะคลอดและหลังคลอด 17.6%

นอกจากนี้ยังพบว่า ร้อยละ 80.6% ของเด็กในกลุ่มที่ 1 ตรวจพบเชื้อเมื่อตอนอายุ 3 เดือน คิดเป็นอัตราการติดเชื้อจากแม่ 20.4% และติดเชื้อระยะเกิน 3 เดือน 4.9%

ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจากการศึกษานี้ ทำให้คำนวณได้ว่า อัตราการติดเชื้อจากมารดาสู่ทารกเท่ากับร้อยละ 25.3 โดยระยะตั้งครรภ์เท่ากับ 7.7% ขณะคลอดเท่ากับ 12.7% และจากการกินนมแม่ เท่ากับ 4.9%

นิรขรา กวีธรรม พย.บ.
กรมควบคุมโรคติดต่อ